

EVANJELIZÁCIA V ZORNOM UHLE ŠTYROCH PÁPEŽOV

Spracoval: Daniel Lysý

Pavol VI.

„Ohlasovanie evanjelia nie je ponechané na ľubovôľu Cirkvi, ale je jej poslaním a povinnosťou, ktorú jej uložil Pán Ježiš ... ohlasovanie evanjelia je potrebné, je jediné a nič iné ho nemôže nahradiť ... nestrpí nedbalosť, ani pomiešanie s princípmi iných náboženstiev, ani prispôsobovanie, pretože od neho závisí celá spása ľudí ... nehľadá ľudskú múdrosť a samo osebe je schopné vzbudiť vieru.“

Tieto úderné slová boli napísané takmer pred päťdesiatimi rokmi. Svojou dikciou pripomínajú štýl súčasného pápeža Františka, avšak ich autorom je jeho skorší predchodca, pápež Pavol VI. V tomto článku chceme vyzdvihnúť jeho najdôležitejšie myšlienky k evanjelizácii, ktoré adresoval Cirkvi v známej exhortácii Evangelii nuntiandi. Táto téma je aktuálna vždy a my sme ju zvolili v čase zavŕšenia Roku Božieho slova a zároveň kvôli mesiacu október, ktorý je venovaný téme misií.

Evanjelizácia - priorita pre Cirkev

Súčasnosť našich dní je poznačená stieraním hraníc. Vďaka moderným technológiám sme prekonalí hranice času i priestoru. To, čo bolo pre predchádzajúce generácie nepredstaviteľné (šírenie informácií a interaktívna komunikácia z jednej strany sveta na druhú), je pre nás samozrejmom súčasťou každodenného života. Idea „globálnej dediny“ ako ju prorocky predpovedal významný kanadský katolícky filozof Marshall McLuhan ešte v 60. rokoch minulého storočia, sa dnes napĺňa do detailov. Na druhej strane sme si vedomí, že stieranie hraníc sa deje aj v oblasti kultúry a hodnôt, ktoré sa opierajú o morálne princípy. Čoraz častejšie sme svedkami, ako sa kľúčové pravdy relativizujú relativizované a odmietajú v mene modernosti a pokroku. Zdá sa, že moderný človek dospel do bodu zabudnutia, ba že ešte zatúžil odtrhnúť sa od svojich koreňov. To všetko na úkor utopistických vízií šťastia v slepej nezávislosti voči Bohu a všetkému kresťanskému.

Z toho vyvstáva ohromná výzva pre nás ako Cirkev – **prinášať Krista v každej situácii, za každých podmienok a všade navôkol**, a to ešte s väčším odhodlaním ako doposiaľ. Evanjelium je poslednou a jedinou nádejou pre tento svet, pre každého človeka. A my sme jeho poslami.

Pápež Pavol VI. to jasnozrivo vyjadril, že **Cirkev je tu pre hlásanie evanjelia** (EN 14). Toto tvrdenie má pre nás záväznú funkciu. Nik z nás sa nesmie cítiť vyňatý z tejto úlohy. Doslova píše, že *„ohlasovanie evanjelia nie je ponechané na ľubovôľu Cirkvi, ale je jej poslaním a povinnosťou ... nič iné ho nemôže nahradiť ... nestrpí nedbalosť ... pretože od neho závisí celá spása ľudí“* (EN 5). Pápež sa na každého z nás obracia s naliehavou výzvou a nik z nás sa nemôže tváriť, že sa ho to netýka. Aj keď si možno často kladieme otázku, ako mám evanjelizovať...

Ako na to...

„Chceme opäť zdôrazniť, že príkaz ohlasovať evanjelium všetkým ľuďom je prvotnou a prirodzenou povinnosťou Cirkvi ... Úloha ohlasovať evanjelium je milosť a vlastné povolanie Cirkvi a vyjadruje jej pravú povahu. Cirkev je tu pre hlásanie evanjelia“ (EN 14).

Pavol VI. nás ešte v úvode dokumentu upokojuje tvrdením, že evanjelizácia je prirodzenosťou, vlastným povolaním Cirkvi. To znamená, že to nie je úloha, ktorú by sme nezvládli a že sa pred Bohom nemôžeme vyhovárať (spomeňme si na príbeh povolania Mojžiša – Boh jeho výhovorky rozhodne neakceptoval a podobne nebudú akceptované ani tie naše). V bode 15 Pavol VI. píše, že **Cirkev ako zvestovateľka začína svoju dielo tým, že ohlasuje evanjelium sama sebe**. Pripomína to myšlienku pátra Cantalamessa o známom prirovnaní Božieho slova k dvojsečnému meču. Ak týmto mečom chceme niekoho zasiahnuť, musíme sa najprv vyhnúť sami na seba a tento nutne poraní naše

vnútro. Znamená to, že ak chceme, aby slovo evanjelia preniklo srdcia druhých, musíme mu dovoliť preniknúť to naše. Podobne ako Peter, keď po Turícach povedal ľuďom, že „zabili pôvodcu života“ (Sk 3, 15). Odkiaľ vzal na to odvahu? Bol to totiž ten istý Peter, ktorý sa horko rozplakal, keď Ježišovo slovo rozbilo pýchu jeho srdca a on priznal, že sa na seba nemôže v ničom spoľahnúť (porov. Lk 22, 61 – 62). Dovoľme teda Ježišovmu slovu dotknúť sa nás, zranit' naše vnútro, vymiest' jeho pýchu, neodpustenie a zlobu. Aby nás mohlo obmyť a napojiť na miazgu svojho Ducha.

Slovo a svedectvo – dva nástroje evanjelizácie

„Radostná zvesť sa má hlásať predovšetkým svedectvom vlastného života“ (EN 21). Tieto slová nápadne pripomínajú myšlienku sv. Františka z Assisi: „Stále ohlasujte evanjelium. A ak je to nutné, použite aj slová.“ Svedectvo života je základnou podmienkou evanjelizácie, pretože ukazuje mieru, v akej sa slovo dotýka nás samých a nakoľko mu veríme. Na druhej strane „toto všetko však ešte stále nestačí. Aj to najkrajšie svedectvo sa ukáže nedostatočné, ak nebude osvietené a ozrejmene ... Preto radostnú zvesť, ohlasovanú životom, musí prv či neskôr ohlasovať aj živé slovo. Nemožno hovoriť o skutočnej evanjelizácii, ak sa pri nej nehľadá aj meno, učenie, život a prislúbenie, kráľovstvo a tajomstvo Ježiša Nazaretského, Syna Božieho“ (EN 22).

Niektorí kresťania si myslia, že ohlasovanie evanjelia sa týka len svedectva života. Ale tak to nie je. Svedectvo je základom, ako sme už spomenuli. Avšak na tomto základe je potrebné stavať ďalej a neuspokojiť sa len s tým, že k tomu už nie je potrebné nič pridávať. To by bol veľký omyl. Zastať sa pravdy, spravodlivosti, otvorene, bez strachu či je to vhodné alebo nie, bez obáv o svoju reputáciu. Evanjelizácia je aktívnou činnosťou, nie len pasívnym prežívaním. Kto sa iba bráni, už prehral. A evanjelizácia je opakom obrany. Je útokom na bašty nepriateľa, výkrikom víťazstva a vztýčením víťazného práporu v boji za ľudské duše. „Lebo nás ženie Kristova láska...“ (2 Kor 5, 14). A kto raz okúsil túto lásku, nedokáže ju v sebe zastaviť. Iba ju túži rozdávať ďalej a ďalej.

Evanjelizácia privádza k ďalšej evanjelizácii a spoločenstvu

„Kto prijal evanjelium, stáva sa nakoniec aj sám jeho ohlasovateľom. V tom spočíva dôkaz pravdivosti evanjelizácie. Je to akýsi skúšobný kameň. Nie je totiž možné, aby niekto prijal Božie slovo, uveril v Božie kráľovstvo a nestal by sa jeho svedkom a hlásateľom“ (EN 26).

Láska sa túži dávať ďalej. Kvas prekvasí celé cesto. I evanjelium v sebe ukrýva potenciál rásť, zmocňovať sa všetkého navôkol, aby mohlo vyrásť ako strom, v ktorom budú hniezdiť nebeské vtáky (porov. Mt 13, 19). Každý, koho sa evanjelium dotklo, v sebe cíti povolanie stať sa jeho nositeľom: „Toto rozhodnutie však nemôže byť abstraktné. Naopak, prejavuje sa konkrétnym viditeľným vstupom do spoločenstva veriacich“ (EN 23). Evanjelium privádza do Cirkvi. Ježišovou víziou nebol individualistický štýl ohlasovania. Založil a zanechal prvé spoločenstvo, do ktorého dnes patria milióny ľudí po celom svete. Toto spoločenstvo otvára náruč ku každému, pretože v ňom má každý svoje miesto. Preto nemôžeme ohlasovať slovo bez pozvania. Bez pozvania stať sa učeníkom a členom Božej rodiny, ktorou je Cirkev.

Ján Pavol II.

„Cirkev musí dnes v oblasti evanjelizovania urobiť veľký krok dopredu a nastúpiť do novej historickej etapy svojej misionárskej dynamiky. Vo svete, ktorý sa odstránením vzdialeností stáva stále menším, musia spoločenstvá hľadať vzájomné spojenie, vymieňať si sily a prostriedky a vzájomne sa angažovať v jednom a spoločnom poslaní: hlásať a žiť evanjelium. Takzvané ‚mladé cirkvi‘ – mienili synodálni otcovia – ‚potrebujú sily starších cirkví. Staršie cirkví však potrebujú svedectvo a elán mladších, aby tak jednotlivé cirkví čerpali z bohatstva druhých‘“ (ChL 35).

Ján Pavol II. a nová evanjelizácia

Ján Pavol II. sa o potrebe evanjelizácie vyjadruje na mnohých miestach. Najdôležitejšie z nich sú zhrnuté v apoštolskej exhortácii Christifideles laici.

Typický je pre neho pojem „novej evanjelizácie“, ktorý prvýkrát použil vo svojej kázni 9. júna 1979 počas sv. omše v poľskej Nowej Hute. Pôvodne bolo vybudovanie tohto mesta plánované ako vzor a prototyp robotníckeho mesta bez Boha. Práve tu neskôr zaznieva z úst samého pápeža prvýkrát

v dejinách nová evanjelizácia, pričom sa navždy zreteľne charakterizuje jej novosť: v novom zápale, v nových formách, v novom vyjadrení. Od tohto momentu sa pohľad na novú evanjelizáciu stáva pre Cirkev čoraz viac kľúčovejšou. O jej aspekty sa neskôr vo svojom učení opieral pápež Benedikt XVI. a dnes aj pápež František.

*„...nová a jedinečná situácia, v ktorej sa svet a Cirkev nachádzajú na úsvite tretieho tisícročia a naliehavé potreby, ktoré z nej vyplývajú, znamenajú, že poslanie evanjelizovať dnes volá po novom programe, ktorý možno vo všeobecnosti definovať ako „novú evanjelizáciu... stredobodom novej evanjelizácie musí byť jasné a jednoznačné **ohlasovanie osoby Ježiša Krista**, teda ohlasovanie jeho mena, učenia, života, prísľubov a kráľovstva, ktoré pre nás získal svojím veľkonočným tajomstvom“ (EA 66).*

V jeho myšlienkach zreteľne cítiť nadväznosť na učenie pápeža Pavla VI., pričom Ján Pavol II. kladie dôraz na to, že evanjelizácia je povinnosťou každého kresťana. Nielen biskupov, nielen kňazov a zasvätených, ale rovnako aj laikov. Táto pravda je základným kritériom pre chápanie vzťahu medzi žitím viery naplno a iba jej prežívaním. Inými slovami to znamená, že bez evanjelizácie je naše kresťanstvo prázdne, bez autenticity a sily.

Benedikt XVI.

Prínos pápeža Benedikta XVI. v oblasti novej evanjelizácie

K novej evanjelizácii sa často vyjadroval aj pápež Benedikt XVI. Bol to práve on, kto v roku 2010 zriadil Pápežskú radu pre novú evanjelizáciu. Tým prakticky uskutočnil plány pápeža Jána Pavla II., ktorý o tejto rade uvažoval už začiatkom osemdesiatych rokov. V roku 2012 pápež Benedikt XVI. zvoláva do Ríma biskupskú synodu o novej evanjelizácii, ktorá začína súbežne s Rokom viery na 50. výročie od otvorenia II. vatikánskeho koncilu. Vo svojej úvodnej homílii k tejto synode povedal: *„Aj v našom čase Duch Svätý vzbudil vo svojej Cirkvi nový rozmach ohlasovania Dobrej zvesti, duchovný a pastoračný dynamizmus, ktorý našiel svoje univerzálne vyjadrenie a svoj dôležitý impulz v Druhom vatikánskom koncile. Takýto obnovený dynamizmus evanjelizácie vplyva pozitívnym spôsobom na **dve osobitné „vetvy“**, ktoré z nej vychádzajú. Na jednej strane **misia ad gentes**, teda ohlasovanie evanjelia tým, ktorí ešte nepoznajú Ježiša Krista a jeho posolstvo spásy. Na strane druhej **nová evanjelizácia** predovšetkým zameraná na osoby, ktoré napriek tomu, že boli pokrstené, sa vzdialili od Cirkvi a žijú bez kresťanských zásad. Synodálne zhromaždenie, ktoré dnes začína, je venované práve tejto novej evanjelizácii, aby ľuďom pomohlo nanovo stretnúť sa s Pánom, ktorý ako jediný naplní hlboký význam existencie a naplní ju pokojom...“* (Homília Benedikta XVI. pri otvorení biskupskej synody o novej evanjelizácii: Dostupné na www.tkkbs.sk/view.php?cislocclanku=20121007002) Slová tohto príhovoru boli akousi ozvenou a konkrétnym vyústením pápežových myšlienok uverejnených v knihe Chváloreč na svedomie spred dvoch rokov od synody:

„Popri permanentnej a nikdy neprerušenej evanjelizácii hľadáme aj novú evanjelizáciu, schopnú zachytiť aj ten svet, ktorý si nenašiel prístup ku „klasickej“ evanjelizácii ...to nás núti hľadať nové cesty, aby sme mohli priniesť evanjelium naozaj všetkým“ (Chváloreč na svedomie, s. 119).

Nevyhnutná účasť a úloha laikov v novej evanjelizácii

*„Pretože sú členmi Cirkvi, majú laici **povolanie a poslanie hlásať evanjelium**. Na základe sviatosti kresťanskej iniciácie a darov Duchu Svätého **sú k tomu povolaní a zaviazaní**“* (ChL 33).

*„Najlepší zmysel tejto Synody a najcennejšie ovocie, ktoré si želala, spočíva v tom, aby laici prijali Kristovo volanie pracovať do jeho vinice... Nové cirkevné, spoločenské, hospodárske, politické a kultúrne danosti volajú dnes so zvláštnou intenzitou po zaangažovaní laikov. Odtiahnuť sa od zodpovednosti bolo vždy pomýlené. Dnes je však v tom ešte väčšia vina. **Nikomú nie je dovolené zostať nečinným.**“* (ChL 3).

Zo slov pápeža Jána Pavla II. vyplýva starý známy fakt, že laici sú plnohodnotnou súčasťou Cirkvi, zodpovednou za jej rast či úpadok. Táto úloha je veľmi zodpovedná a jej zanedbanie je neospravedliteľné. Žiaľ, mnoho laikov z rôznych dôvodov túto pravdu nechápe a nežije. Ak však naša viera ostáva iba na periférii každodenného života a jej odovzdávanie našim deťom či rodinám obmedzujeme iba na čas v kostole či na hodiny náboženstva v škole, je to hrubé zlyhanie našich

kresťanských výsad a povinností. Jednoducho povedané, ak evanjelium nehlásame ďalej, nedokážeme ho ani naplno žiť a naša viera sa postupne vytráca.

Spôsob a ciele evanjelizácie

Ján Pavol II. opäť pripomína dôležitú spojitosť medzi evanjelizáciou a katechézou, pričom práve katechézu vyzdvihuje ako základnú časť evanjelizácie.

„Nová evanjelizácia... znamená, že viera sa tu nemôže brať ako samozrejmosť, ale výslovne musí byť predkladaná v celej svojej šírke a bohatstve. To je hlavným predmetom katechézy, ktorá je vo svojej prirodzenosti základným aspektom novej evanjelizácie“ (EA 69).

Pápež Benedikt XVI. pritom poukazuje na základné východiská a hlavné ciele v tomto úsilí:

„Nová evanjelizácia neznamená rýchlo pritiahnúť dobre prepracovanými metódami veľké zástupy tých, čo sa vzdialili od Cirkvi... nová evanjelizácia znamená neuspokojiť sa s tým, že z horčičného zrnka vyrástla svetová Cirkev... znamená znova siať s pokorou malého zrnka a ponechávať na Boha, kedy a ako bude rásť“ (Chváloreč na svedomie, s. 120).

„Nehľadáme poslucháčov pre nás, nechceme zvýšiť vplyv a rozsah našich inštitúcií, ale chceme slúžiť dobru jednotlivcov i ľudstva a vytvárať priestor pre toho, ktorý je život“ (Chváloreč na svedomie, s. 121).

„Nie my si môžeme získať ľudí. Musíme ich dostať od Boha a pre Boha. Všetky metódy, ak nestoja na modlitbe, sú prázdne“ (Chváloreč na svedomie, s. 123).

Záver tohto článku zhrnieme myšlienkami pápeža Benedikta XVI. z generálnej audiencie pred začiatkom adventu v r. 2012. V týchto slovách zhŕňa pápež podstatné, čo vyjadruje nasledovne:

„Hovoriť o Bohu teda znamená mať jasno v tom, čo je potrebné ohlasovať ľuďom dnešných čias. Nie abstraktného Boha, nie nejakú hypotézu - ale Boha konkrétneho, Boha, ktorý existuje, vstúpil do histórie a je prítomný v našich dejinách - to je Boh Ježiša Krista - odpoveď na základnú otázku prečo a ako žiť.“

Práve preto si rozprávanie o Bohu vyžaduje poznanie Ježiša a jeho evanjelia: predpokladá naše osobné, skutočné poznanie Boha a veľké nadšenie pre jeho plán spásy - máme nasledovať metódu samotného Boha. Božia metóda je metódou pokory - Boh sa stal jedným z nás - je to metóda uskutočnená prostredníctvom Vtelenia, príchodu do jednoduchého nazaretského domu, do betlehemskej jaskyne, je to metóda podobenstva o horčičnom zrnku.

Nemusíme sa báť pokory malých krokov, a treba nám dôverovať kvasu, ktorý preniká cesto a dáva mu pomalý vzrast. V rozprávaní o Bohu, v diele evanjelizácie - pod vedením Duchu Svätého - je nevyhnutné vedieť sa vrátiť k jednoduchosti: práve to je podstatný návrat ohlasovania.“ (Dostupné na www.centrumskalka.sk/index.php?&str=rok-viery&podstr=poslanie-krestanov-hovorit-o-bohu)

pápež František

„Evanjelizácia v sebe zahŕňa apoštolský zápal. Evanjelizácia v Cirkvi zahŕňa odhodlanie vychádzať zo seba. Cirkev je povolaná vychádzať zo seba a ísť na periferie, nielen geografické, ale aj existenciálne: na periferie hriechu, bolesti, nespravodlivosti, náboženskej nevedomosti a ľahostajnosti, na periferie myslenia a vôbec na periferie akejkoľvek biedy“ (Valábek, M.: Evanjelizácia podľa Františka. Edícia Viera do vrecka, s. 7).

Tieto slová niekdajšieho kardinála Jorge Bergoglia a súčasného pápeža Františka vynikajúco vystihujú jeho pohľad a myšlienky, ktoré často zaznievajú pri téme evanjelizácia. Ktosi raz povedal, že keby sme chceli služby vymenované sv. Pavlom v Liste Efezanom (Ef 4,11) priradiť k posledným pápežom podľa ich najvýraznejšej charizmy, vyzeralo by to asi takto:

Ján XXIII. – prorok, ktorý prorocky zvolal II. vatikánsky koncil a začal ním novú etapu udalostí v Cirkvi.

Pavol VI. – evanjelista, ktorý ako prvý pápež začal s apoštolskými cestami po svete a príznačnou je aj jeho encyklika Evangelium nuntiandi.

Ján Pavol II. – apoštol, ktorý precestoval celý svet a svojou apoštolskou horlivosťou viedol Cirkev, aby prekročila prah nádeje nového tisícročia.

Benedikt XVI. – učiteľ, ktorý svojou múdrosťou prehĺbil široký záber úsilia svojho predchodcu a vyniesol na povrch hĺbku bohatstva tradície a učenia Cirkvi.

František – pastier, ktorého pastierska oddanosť pobáda Cirkev k vychádzaniu zo seba na periférie a hľadaniu toho, čo sa stratilo.

V tomto príspevku budú vyzdvihnuté štyri základné pohľady pápeža, ktoré úzko súvisia s ohlasovaním Slova.

1. Horlivá láska ako sila a zdroj evanjelizácie

Aký je rozdiel medzi evanjelizáciou a marketingom? Obe činnosti majú veľa spoločného. V oboch z nich sa niečo ponúka, ich adresátom je široké publikum, v oboch sa využívajú rôzne prostriedky, metódy, aby sa dosiahli vytýčené ciele a obe počas svojej realizácie čosi investujú, čosi strácajú. Zásadný rozdiel medzi nimi však spočíva v ciele. Kým marketing sa usiluje o vlastný zisk, podstata evanjelizácie pramení v nezištnosti. Inými slovami: marketing sa usiluje získať človeka pre seba, evanjelizácia sa usiluje získať človeka pre neho samého. A preto podstatou „a prvou motiváciou evanjelizácie je Ježišova láska, skúsenosť, že nás zachránil“ (EG 264). Inak o nej nemožno hovoriť. Ak v našom srdci chýba láska, ak chýba túžba hovoriť druhým o Bohu z lásky, naša evanjelizácia sa buď úplne vytratí, alebo sa pri všetkej dobrej vôli zmení na prozelytizmus, akási túžba po úspechu z obracania či usvedčovania ľudí z hriechu. Preto Svätý Otec zdôrazňuje, že ak máme byť autentickými zvestovateľmi Slova, „potrebujeme prosiť každý deň, žiadať si jeho milosť, aby otvorila naše studené srdce a vyburcovala náš vlažný a povrchný život. Keď sa pred ním postavíme s otvoreným srdcom a dovoľíme mu, aby nás kontemploval, spoznáme ten pohľad lásky,...“ (EG 264). „Najlepšia motivácia na to, aby sme sa rozhodli zvestovať evanjelium, je kontemponovať ho s láskou, zastaviť sa na jeho stránkach a čítať ho srdcom. Ak k nemu pristupujeme takýmto spôsobom, jeho krása nás udiví a vždy znova nadchne“ (EG 264).

Ako to hovorí aj pápežský kazateľ kardinál R. Cantalamessa, „o Bohu sa dá hovoriť len na kolenách nášho srdca“.

Táto láska, samozrejme, nemá byť len nejakou neosobnou silou. Je to sám Duch Svätý, Láska, živá a skutočná. Iba ak je náš život preniknutý, presiaknutý Láskou, dokážeme odovzdať jeho Slovo účinným spôsobom: „Je potrebné byť veriacimi v Duchu pre ohlasovanie Ježiša naším životom, naším svedectvom a našimi slovami. Keď to robíme, Cirkev sa stáva matkou Cirkvou, ktorá plodí deti, deti a deti, pretože my, deti Cirkvi, to prinášame. Ale keď tak nerobíme, Cirkev sa stáva nie matkou, ale Cirkvou – babysitterkou, ktorá sa stará o dieťa, aby ho uspala. Je to Cirkev driemajúca“ (Svätý Otec v rannej homílii o zodpovednosti pokrstených – dostup. na <https://m.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20130417027>). Zdrojom, silou i cieľom každej evanjelizácie je Láska, s ktorou musíme žiť a tužiť po nej. Nesmie tam byť nič iné.

2. Vychádzanie zo seba, putovanie k perifériám

„Aby som to povedal jasne: Duch Svätý nám je nepohodlný. Pretože nami hýbe, núti nás kráčať, núti Cirkev k napredovaniu. A my sme ako Peter pri premenení: «Ach, aké je krásne byť tak, všetci dohromady!» ... Chceme, aby sa Duch Svätý zmiernil ... chceme skrotiť Ducha Svätého. A toto nejde. Pretože on je Boh a On je vietor, ktorý prichádza a odchádza a my nevieme odkiaľ. Božia moc, je to, čo nám dáva útechu a silu k pohybu, k napredovaniu. Ale ísť ďalej je nepohodlné. Pohodlie je krajšie“ (Svätý Otec: Duch Svätý vedie ľudí a Cirkev k napredovaniu: <https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20130416028>).

Svätý Otec rád používa obraz vychádzania zo seba a kráčanie na periférie života. Jeho predstava Cirkvi ako poľnej nemocnice oslovuje každú generáciu, každého veriaceho. V exhortácii Christus vivit, venovanej mladým, píše tieto slová: „Kam nás posielajú Ježiš? Niet hraníc, niet obmedzení. Posielajú nás ku všetkým. Evanjelium je pre všetkých, a nie iba pre niektorých... Nemajte strach ísť a prinášať Krista do každého prostredia až po existenciálne periférie, aj tomu, kto sa zdá byť vzdialenejší, ľahostajnejší. Pán hľadá všetkých, chce, aby všetci cítili teplo jeho milosrdenstva a jeho lásky. Pozýva nás, aby sme boli neohrozenými misionármi, kdekoľvek sa nachádzame a v spoločnosti kohokoľvek sme: na sídlisku, pri štúdiu, pri športe, keď si s priateľmi vyjdeme von, pri dobrovoľníctve alebo v práci, vždy je dobré a vhodné podeliť sa o radosť evanjelia“ (CHV 177).

Pápežove gestá potvrdzujú radosť evanjelia, ktorá sa chce dotknúť aj tých a práve tých, ktorí sú na okraji. Zo všetkých, ktoré sú pre neho typické aspoň dve konkrétne:

Keď počas jazdy v Peru nečakane zastavil papamobil, aby sa mohol priblížiť k 99-ročnej slepej žene a požehnať ju (video dostupné na <https://www.facebook.com/watch/?v=506647926395512>).

Druhým gestom bolo, keď požehnal oči malému dievčatku, ktoré má vrodenú chorobu spôsobujúcu postupné strácanie zraku. Jej túžbou bolo stretnúť sa so Svätým Otcom a vidieť ho osobne (video dostupné na <https://www.facebook.com/watch/?v=1357975564222470>).

Vychádzať na periférie k slabým, trpiacim a strateným. Zasiahnúť práve túto oblasť je jeho veľkým snom pre Cirkev: „*Kolíkí ľudia na mnohých existenciálnych perifériách našej doby sú „zmorení a skleslí“ a čakajú na Cirkev, čakajú na nás! Ako sa k nim priblížiť? Ako sa podeliť s nimi o skúsenosti viery, Božej lásky, stretnutia s Ježišom? A toto je zodpovednosť našich komunít a našej pastorácie*“ (Pápež František: Evanjelizátori sú povolani zachytávať znamenia doby: <http://bit.ly/3poqJa2>)
Pri ohlasovaní Slova musíme byť ochotní vstupovať aj na miesta, ktoré sú pre nás neznáme a presahujú naše istoty a komfort.

3. Príťažlivosť evanjelia sa zhmotňuje našou radosťou a prinášaním nádeje

„*Kresťania majú povinnosť hlásať ho bez toho, aby kohokoľvek vylučovali – nie však ako tí, ktorí nútia dodržiavať nové povinnosti, ale ako tí, ktorí spoločne prežívajú radosť, poukazujú na nový, krásny horizont a ponúkajú výbornú hostinu. Cirkev sa nešíri prozelytizmom, ale „príťažlivosťou“*“ (EG 14).

Evanjelium je vo svojej podstate radostnou zvesťou a samo osebe má moc osloviť, prebudiť a premeniť ľudské srdce. Je nám vložené do rúk s veľkou dôverou, aby sme svoj život podriadovali jeho moci, aby sme ho neredukovali a aby sme si ho nenechali iba pre seba. Na túto úlohu nie sme sami. Boží Duch prichádza, aby nás viedol a učil, aby nám dal silu a aby oživil mŕtvu literu k životodarnej milosti. Nikdy nesmieme kráčať vo vlastnej sile, vlastných schémach a plánoch. Inak sa ocitneme „*naprotiveň impulzu Ducha,*“ keď „*sa život Cirkvi mení na múzejný exponát alebo na majetok nemnohých. To sa stáva, keď niektoré kresťanské skupiny kladú prílišný dôraz na zachovávanie určitých vlastných noriem, zvykov alebo štýlov. Týmto spôsobom sa zvyčajne redukuje a potláča evanjelium; je obráté o svoju príťažlivosť jednoduchosť a chuť*“ (GeE 58).

Redukovanie kerygmy nastáva vtedy, keď sa posolstvo, ktoré ohlasujeme, stotožní s takými druhotnými aspektmi, ktoré – aj keď sú relevantné – samy osebe nevyjadrujú odkaz Ježiša Krista, ... ktoré týmto výpovediam dáva zmysel, krásu a príťažlivosť“ (EG 34).

Predstaviť evanjelium príťažlivým spôsobom bez úpravy obsahu je podstatou a cieľom novej evanjelizácie, novej v zápale, v metódach a vyjadrení. Pre záchranu duší je totiž „*veľmi žiaduce ešte väčšmi zväziť dobré praktiky: také metodológie, jazyk a motivácie, o ktorých sa vie, že sú účinné a príťažlivé, aby pritiahli mladých ku Kristovi a k Cirkvi. Nezáleží na tom, akej sú farby, či sú „konzervatívne alebo pokrokové“, či sú „pravé alebo ľavé“. Dôležité je využiť všetko, čo prinieslo dobré ovocie a je účinné pri odovzdávaní radosti z evanjelia*“ (CHV 205).

Nová evanjelizácia so svojou príťažlivosťou nás vyzýva, aby sme neboli ako kedysi farizeji, ktorí si Boha nechávali iba pre seba, ktorí si ho chceli získať vlastným úsilím, vlastným výkonom. Ježiš sa túži darovať všetkým bez rozdielu. Nikdy nesmieme podceňovať túto pravdu, nikdy sa nesmieme stať prekážkou odovzdania či prijatia Slova.

4. Radikálnosť novej evanjelizácie

„*Misionárska činnosť „predstavuje ešte aj dnes najväčšiu výzvu pre Cirkev“ a „misionárska úloha musí byť prvoradá“. Čo by sa stalo, keby sme tieto slová vzali naozaj vážne? Jednoducho by sme spoznali, že misijná činnosť je vzorom pre každé úsilie Cirkvi*“ (EG 15).

Hlavná myšlienka a dôraz týchto slov je spoločná pre všetkých pápežov počnúc Pavlom VI.

Evanjelizácia so svojou naliehavosťou je pre Cirkev, a teda pre každého jej člena, najvyššou prioritou. Evanjelium však aj v dnešných časoch trpí vlačnosťou a nedbalosťou jeho šíriteľov. Pápež František to ešte ako kardinál pripodobnil týmito slovami: „*Pán stojí pred dvermi a chce vojsť. Niekedy si však myslím, že Ježiš klope zvnútra, aby sme ho nechali vyjsť von. Cirkev, ktorá je zahľadená do seba, si nárokuje držať Ježiša Krista v sebe a nenecháva ho vyjsť*“ (Valábek, M.: Evanjelizácia podľa Františka. Edícia Viera do vrecka, s. 7).

V náuke pápeža Františka zaujímajú témy evanjelizácie a misií zvlášť významné miesto. Venuje sa im takmer v každej exhortácii a iných dokumentoch. Ich dôležitosť vyjadril už tým, že svoju prvú

exhortáciu napísanú a vydanú hneď v prvom roku svojho pontifikátu venoval práve týmto dvom témam (publikovaná bola 24. 11. 2013).

Výberom niekoľkých pápežových myšlienok v tomto príspevku nie je táto oblasť v jeho chápaní evanjelizácie zďaleka vyčerpaná. Snažili sme sa vybrať len drobnú časť jeho myšlienok, ktoré sú pre dnešnú dobu tak veľmi aktuálne, tak veľmi podnetné. Veríme, že aj vás povzbudia k aktívnemu a vytrvalému ohlasovaniu Slova v prostredí, v ktorom sa nachádzate.

Použitá literatúra a skratky dokumentov uvedených v texte:

ChL – „*Christifideles laici*“ – posynodálna apoštolská exhortácia pápeža Jána Pavla II.

EA – „*Ecclesia in America*“ - posynodálna apoštolská exhortácia pápeža Jána Pavla II.

EG – apoštolská exhortácia pápeža Františka *Evangelii gaudium*

GeE – apoštolská exhortácia pápeža Františka *Gaudete et exultate*

CHV – apoštolská posynodálna exhortácia pápeža Františka *Christus vivit*

Valábek, M.: *Evanjelizácia podľa Františka*. Edícia *Viera do vrecka*, Vydavateľstvo DON BOSCO, 2014.